

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

Ing. Martin Lakanda
generálny riaditeľ
Štátna ochrana prírody SR
Tajovského 28B
974 01 Banská Bystrica

č.j. 04/2018

Spišská Nová Ves 28. mája 2018

Vec : Legislatívne zmeny v systéme výkonu strážnej služby ochrany prírody

Vážený pán riaditeľ

Listom so žiadosťou o zaujatie stanoviska a pomoc sa na Asociáciu strážcov chránených území Slovenska obrátil náš člen a zároveň predseda OZ Strážca – Ranger Bc. Marián Zvěřina.

V liste nám popísal situáciu, ktorá sa stala členovi OZ Strážca – Ranger a zároveň čakateľovi na členstvo v strážni prírody pánovi Daliborovi Glodičovi a jeho manželke. Pán Glodič s manželkou boli dňa 13.5.2018 na cyklovýlete. Počas cyklotúry ich v lesnom poraste na chodníku bezohľadnou jazdou ohrozila skupina vodičov na terénnych motocykloch. Po slovej potýčke ich títo motorkári začali naháňať a fyzicky napadli. Po tomto prvom útoku sa na chvíľu motorkári vzdialili ale po určitom čase ich začali znovu naháňať a opätovne fyzicky napadli pričom svoj útok smerovali aj na náhodných okoloidúcich dvoch turistov, ktorí sa pána Glodiča a jeho manželky zastali. Tento druhý útok bol taký razantný, že pánovi Glodičovi pritom zlomili prst na ruke, čo si vyžiadalo operáciu. Počas naháňačky motorkári viackrát prešli aj cez PR Ostrý vrch.

Táto situácia verne vykresľuje súčasný stav, kedy sa osoby porušujúce platné predpisy na úseku ochrany prírody cítia beztrestne a voči iným návštevníkom, ale často aj voči samotným členom stráže prírody správajú čoraz agresívnejšie. O takomto agresívnom správaní sa vodičov terénnych motocyklov, motorových štvorkoliek a snežných skútrov v poslednej dobe naša asociácia má informácie z viacerých kútov Slovenska a z rôznych veľkoplošne chránených území.

Ako zásadnú príčinu tohoto stavu Asociácia strážcov chránených území Slovenska vidí v nesystémovosti výkonu strážnej služby ochrany prírody.

Vzhľadom na personálnu podvýživu správ veľkoplošne chránených území profesionálni strážcovia vykonávajú množstvo s výkonom strážnej služby nesúvisiacich činností. Profesionálnych strážcov je v rámci ŠOP SR zamestaných len niečo vyše 80, pričom na niektorých správach veľkoplošne chránených území je zamestaný len jeden, alebo dvaja strážcovia a dokonca sú správy, kde nie je zamestnaný žiadny strážca.

Členov stráže prírody je síce podľa údajov približne 960, pričom ale z dôvodu chýb vykonaných v minulosti, kedy sa členmi stráž prírody stali aj ľudia, ktorí sa členmi stali len preto aby dostali povolenie na vjazd do chráneného územia a dokonca nemuseli ani robiť skúšky prakticky dnes aktívnych je približne jedna tretina. Tento nevyhovujúci stav ešte umocňuje aj skutočnosť, že členov stráže prírody zriaďujú okresné úrady v sídle kraja a tie síce (okrem OÚ Košice a OÚ Bratislava) poverili koordináciou činnosti členov stráže prírody poverili ŠOP SR, ale systém a kvalita ich koordinácie sa líši podľa ochoty a záujmu jednotlivých správ veľkoplošne chránených území.

Pri takomto stave strážnej služby sa naozaj môžu porušovatelia predpisov na úseku ochrany prírody, ale aj na úseku ochrany lesov cítiť beztrešne. Sporadické úspechy jednotlivých strážcov a členov stráže prírody, keď sa podarí zadržať páchatel'ov porušujúcich platné predpisy sú len kvapka v mori.

Pre skvalitnenie výkonu strážnej služby a teda pre zabezpečenie kvalitnej ochrany nášho prírodného dedičstva je podľa názoru Asociácie strážcov chránených území Slovenska nutné vykonať niekoľko nasledovných krokov:

1. Urýchlene dosiahnuť zmenu dnes už nevyhovujúcej legislatívy týkajúcej sa zriaďovania, organizácie a oprávnení a povinností stráže prírody – jej návrh bol viacnásobne v minulosti ŠOP SR a MŽP SR zaslaný
2. Zriadenie odboru strážnej služby na riaditeľstve ŠOP SR, ktorý bude riadiť a metodicky viesť činnosť profesionálnych strážcov a členov stráže prírody
3. Vypracovať a zaviesť do praxe množstvo metodických pokynov pre výkon strážnej služby – niektoré metodické pokyny boli ASCHÚS vypracované a zaslané ŠOP SR a MŽP SR
4. Vypracovať a zaviesť do praxe metodické pokyny pre koordinátorov činnosti SP
5. Zaviesť systém pravidelného pre všetkých profesionálnych strážcov a členov stráže prírody povinného preškoľovania a preskúšania.
6. Navýšiť počet profesionálnych strážcov tak, aby sa dosiahol stav v rámci ŠOP SR 200 – rozdelenie pre jednotlivé veľkoplošne chránené územia navrhujeme podľa rozlohy a návštevnosti chráneného územia
7. Vybaviť všetkých profesionálnych strážcov a aj členov stráže prírody terénnou rovnošatou.
8. Vybaviť všetkých profesionálnych strážcov potrebnými donucovacími prostriedkami a podľa záujmu aj zbraňami.
9. Vypracovať a zaviesť do praxe novú pracovnú náplň profesionálnych strážcov, kde bude určená aj povinnosť vypracovávať priestupkové a trestné oznámenia

Vážený pán riaditeľ

Obraciame sa Vás s žiadosťou o pomoc pri presadení takých legislatívnych zmien v navrhovanej novele zákona o ochrane prírody ako aj organizačných zmien v rámci ŠOP SR ktoré by dobrovoľných a profesionálnych strážcov, ktorých ASCHÚS zastupuje, vybavila relevantnými a v dnešnej dobe aj vzhľadom na zvyšujúci sa počet páchaných environmentálnych deliktov a trestných činov potrebnými oprávneniami, povinnosťami a kvalitným systémom riadenia strážnej služby ochrany prírody. Slovenská republika by sa tak zaradila medzi vyspelé krajiny Európskej únie a sveta, v ktorých si prácu strážcov ochrany prírody vážia a považujú ju za prínos nielen životnému prostrediu, ale spoločnosti a ľudstvu.

Zároveň Vám ASCHÚS ponúka pomoc pri vypracovávaní príslušných legislatívnych návrhov, návrhov metodických pokynov ako aj návrhov organizačných zmien.

Mgr. Dan Harťanský
prezident
Asociácie strážcov
chránených území Slovenska